



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] venditor teneatur dicere vitium rei venditæ? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

venalium necesse est in diuersis locis esse diuersas, propter diuersitatem copiarum & inopiarum rerum: quia ubi res magis abundant, consueuerunt esse maiores mensuræ. In vnoquoque tamen loco, ad rectores ciuitatis pertinet determinare quæ sint iustæ mensuræ rerum venalium, pensatis conditionibus locorum & rerum. Et ideo has mensuras publica auctoritate vel consuetudine institutas præterire non licet.

Ad tertium dicendum, quod sicut August. * dicit in II. de Ciuitate Dei, Pretium rerum venalium non consideratur secundum gradum naturæ, cum quandoque pluri vendatur vnus equus, quam vnus feruus: sed consideratur secundum quod res in usum hominis veniunt. Et ideo non oportet quod venditor, vel emptor cognoscat occultas rei venditæ qualitates: sed illas solum, per quas redditur humanis vltibus apta, puta quod equus sit fortis, & bene curat: & similiter in cæteris. Has autem qualitates de facili venditor & emptor cognoscere possunt.

ARTIC. III.

Utrum venditor teneatur dicere vitium rei venditæ?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod venditor non teneatur dicere vitium rei venditæ. Cum enim venditor emptorē ad emendum non cogat, videtur eius iudicio rem quam vendit, supponere. Sed ad eundem pertinet, iudicium & cognitio rei. Non ergo videtur imputandum venditori, si emptor in suo iudicio decipitur, precipitanter emedo, absque diligenti inquisitione de conditionibus rei.

¶ 2. Præterea, Stultum videtur, quod aliquis id faciat, vnde eius operatio impediatur. Sed si aliquis vitia rei vendendæ indicet, impedit suam venditionem. Vnde Tullius in libro * de officijs inducit quemdam dicentem, Quid tam absurdum, quam si domini iussu ita præco prædiceret, domum peltitentem vendo. Ergo venditor non tenetur dicere vitia rei venditæ.

c. 16. 88.
5.

419
quoli. 2.
art. 10.

lib. 3. pa-
rum an-
te med. li-
bri, in c.
cuius sit.
est In cō-
tractibus
commun.
qua forma
hons
si, in fine
illius.

¶ 3

¶ 2 Præ-

¶ 3 Præterea, Magis necessarium est homini, ut cognoscat viam virtutis, quam ut cognoscat vitia rerum, quæ venduntur. Sed homo non tenetur cui-libet consilium dare & veritatem dicere de his, quæ pertinent ad virtutem, quamvis nulli debeat dicere falsitatem. Ergo multo minus tenetur venditor vitia rei venditæ dicere, quasi consilium dando emptori.

¶ 4 Præterea, Si aliquis teneatur dicere defectum rei venditæ, hoc non est, nisi ut minuatur de pretio. Sed quandoque diminueretur de pretio etiã absque vitio rei venditæ propter aliquid aliud: puta si venditor deferens triticum, ad locum ubi est carissima frumenti, sciat multos posse venire, qui deferant: quod si sciretur ab ementibus, minus pretium darent. Huiusmodi autem non oportet dicere venditorem, ut videtur. Ergo pari ratione nec vitia rei venditæ.

s. 10. p. 2.
tū a p. 1.
s. p. 10. 1.

SED contra est, quod Ambrosius * dicit in 3. libro de officijs, In contractibus vitia eorum quæ veniunt, prodi iubentur: ac nisi intimaverit venditor, quamvis in ius emptoris transierint, doli actione vacuantur.

RESPONDEO dicendum, quòd dare alicui occasionem periculi vel damni, semper est illicitum, quamvis non sit necessarium quòd homo alteri semper det auxilium vel consilium pertinens ad eius qualemcumque promotionem. Sed hoc solum est necessarium in aliquo casu determinato: puta cum alius eius curæ subditur, vel cum non potest ei per alium subueniri. Venditor autem, qui rem vendendam proponit, ex hoc ipso dat emptori damni vel periculi occasionem, quòd rem vitiosam ei offert, si ex eius vitio damnum, vel periculum incurrere possit. Damnum quidem, si propter huiusmodi vitium res, quæ vendenda proponitur, minoris sit pretij: ipse verò propter huiusmodi vitium nihil de pretio subtrahat. Periculum autem, si propter huiusmodi vitium

tium vsus rei reddatur impeditus vel noxius: puta si aliquis alicui vendat equum claudicantem pro veloci, vel ruinosam domum pro firma, vel cibum corruptum siue venenosum pro bono. Vnde si huiusmodi vitia sint occulta, & ipse non detegat, erit illicita, & dolosa venditio, & tenetur venditor ad damni reparationem. Si verò vitium sit manifestum, puta cum equus est monoculus, vel cū vsus rei etsi non competat venditori, potest tamen esse conueniens alijs; & si ipse propter huiusmodi vitium, subtrahat quantum oportet de pretio: non tenetur ad manifestandum vitium rei: quia fortè propter huiusmodi vitium emptor vellet plus subtrahi de pretio, quam esset subtrahendum: vnde potest licite venditor indemnitati suæ consulere, vitium rei reticendo.

Ad primum ergo dicendum, quòd iudicium non potest fieri nisi de re manifesta. Vnusquisque enim iudicat secundum quod cognoscit, vt dicitur in * 1. Ethic. Vnde si vitia rei, quæ vendenda proponitur, sint occulta: nisi per venditorem manifestentur, non sufficienter committitur emptori iudicium. Secus autem esset, si essent vitia manifesta.

c. 3. 60. 5

Ad secundum dicendum, quòd non oportet quòd aliquis per præconem vitium rei vendendæ prænuntiet: quia si prædiceret vitium, exterrerebantur emptores ab emendo, dum ignorarent alias condiciones rei, secundum quas est bona & utilis. Sed singulariter est dicendum vitium rei ei, qui ad emendum accedit, qui potest simul omnes condiciones adinuicem comparare, bonas & malas. Nihil enim prohibet rem in aliquo vitiosam, in multis alijs utilem esse.

Ad tertium dicendum, quòd quamuis homo non teneatur simpliciter omni homini dicere veritatem de his, quæ pertinent ad virtutes: tenetur tamen in casu illo, de his dicere veritatem, quando ex eius facto alteri periculum immineret in detrimentum virtutis, nisi diceret veritatem: & sic est in proposito.

Ad quartum dicendum, quod vitium rei facit rem in presenti esse minoris valoris, quam videatur. Sed in casu præmisso in futurum res expectatur esse minoris valoris per superuentum negotiatorum, qui ab eumentibus ignoratur. Vnde venditor, qui vendit rem secundum pretium quod inuenit, non videtur contra iustitiam facere, si quod futurum est, non exponat. Si tamen exponeret, vel de pretio subtraheret, abundantioris esset virtutis: quamuis ad hoc non videatur teneri ex iustitiæ debito.

ARTIC. IV.

Vtrum liceat negociando aliquid carius vendere, quam emere?

416

ho. 38. in opere im perfecto, & medio, so. 2.

quod loco.

art. 1.

in epi. ad Nepotian. inter pr. & med. so. 1.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod non liceat negociando aliquid carius vendere, quam emere. Dicit enim* Chryf. super Matth. 21. Quicumque rem comparat, vt integram & immutatam vendendo lucretur: ille est mercator, qui de templo Dei eijcitur. Et idem dicit Cassiodorus super illud Psalmi 70. Quoniam non cognoui literaturam, vel negotiationem, secundum aliam literam: Quid, inquit, est aliud negotiatio, nisi vilius comparare, & carius velle distrahere? Et subdit*, Negotiatores tales Dominus eiecit de templo. Sed nullus eijcitur de templo, nisi propter aliquod peccatum. Ergo talis negotiatio est peccatum.

¶ 2 Præterea, Contra iustitiam est, quod aliquis rem carius vendat, quam valeat, vel vilius emat, vt ex* dictis apparet. Sed ille qui negociando rem carius vendit, quam emeret, necesse est quod vel vilius emerit, quam valeat, vel carius vendat. Ergo hoc sine peccato fieri non potest.

¶ 3 Præterea, Hieron.* dicit, Negotiatorem clericum ex inope diuitem, ex ignobili gloriosum, quasi quamdam pestem fuge. Non autem negotiatio clericis interdicta esse videtur, nisi propter peccatum. Ergo negociando aliquid vilius emere, & carius vendere, est peccatum.

SID